

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen — Stop for tab af biodiversitet inden 2010 — og fremover — Opretholdelse af økosystemfunktioner til gavn for menneskeheden«

KOM(2006) 216 endelig

(2007/C 97/03)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 22. maj 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 25. januar 2007. Ordfører var Lutz Ribbe.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 433. plenarforsamling den 15.-16. februar 2007, mødet den 15. februar, følgende udtalelse med 137 stemmer for, 7 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Resumé af EØSU's konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU og Kommissionen er enige om situationsbeskrivelsen: Bevarelsen af biodiversitet er en nødvendig og central opgave, der ikke kun er en etisk-moralsk forpligtelse. Der er også tilstrækkeligt med økonomiske grunde til at handle hurtigt og effektivt. De økonomiske tab som følge af nedgangen i økosystemfunktioner skønnes allerede nu at beløbe sig til flere hundrede milliarder euro. Dette er et spild, som vores økonomier simpelthen ikke har råd til.

1.2 Faldet i antallet af arter i Europa er resultatet af millioner af normative vurderinger gennem de seneste årtier, der for langt størstedelens vedkommende er foretaget inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Illegale foranstaltningers bidrag til tabet af biodiversitet i Europa er yderst beskedent.

1.3 Udviklingen i biodiversiteten er — på trods af politiske løfter — desværre fortsat negativ, hvilket ikke skyldes, at man ikke ved hvad der skal til for at standse faldet i antallet af arter. Indtil nu har der ikke været politisk vilje til reelt at gennemføre de foranstaltninger, som man længe har vidst er nødvendige. Erfaringerne med Natura 2000-nettet taler for sig selv.

1.4 Årsagerne nævnes helt korrekt i Kommissionens meddelelse. De er bl.a. *»manglende styring og konventionelle økonomiers manglende erkendelse af de økonomiske værdier, som naturkapital og økosystemfunktioner repræsenterer«*. Dette og den kendsgerning, at de etiske-moralske grunde til at bevare biodiversiteten snarere behandles sekundært i de planlægningsmæssige og politiske beslutningsprocesser har resulteret i den nuværende tilspidsning af situationen.

1.5 Der eksisterer en enorm kløft mellem de stillede krav og virkeligheden, og denne kløft skal der bygges bro over, hvis man vil imødegå faren for at miste sin troværdighed.

1.6 EØSU bifalder fremlæggelsen af handlingsplanen, hvis 160(!) tiltag er fornuftige; de fleste foranstaltninger er langt fra

nye, men har tværtimod stået på dagsordenen i årevis. Fremtiden vil vise, om politikerne med fremlæggelsen af denne handlingsplan nu endelig finder kræfterne til at gennemføre de nødvendige *»betydelige ændringer«* eller om mange naturforvaltere får ret i deres bekymring for, at politikerne igen tager verbalt ansvar for et samfundspolitisk ømtåleligt område, men ikke kommer videre end til politiske hensigtserklæringer.

1.7 EØSU kritiserer især, også i lyset af, at emnet blev taget op i udvalgets sonderende udtalelse af 18. maj 2006 (!), at Kommissionens meddelelse ikke behandler det strategiske spørgsmål om, hvorfor der er så stor afstand mellem krav, hensigtserklæringer og virkelighed, når det gælder opretholdelse af biodiversitet. EØSU beklager, at dette problem så godt som ikke behandles i hverken Kommissionens meddelelse eller handlingsplanen.

1.8 Derfor mener EØSU, at det er særligt nødvendigt at prioritere det politiske indsatsområde 4 »Videnbasen«, så borgere og politikere bliver bevidst om de reelle konsekvenser af deres handlemåde.

1.9 Man bør være opmærksom på, at det er nødvendigt at hjælpe EU's nabolande med at styrke beskyttelsen af biodiversiteten og undgå situationer, hvor EU eller de enkelte medlemsstater medfinansierer projekter, som kunne tænkes at fremskynde tabet af biodiversiteten i de europæiske lande, som ikke er medlemmer af EU.

1.10 Kommissionens beskrivelse af EU's globale ansvar, er EØSU enig i. Mens EU og medlemsstaterne bruger under 0,004 % af deres økonomiske midler til global biodiversitetsudvikling og bevarelse, stiger deres ansvar for tabet af global biodiversitet (f.eks. tabet af den tropiske skovbestand) fortsat. I fremtiden kan udviklingen på markedet for biobrændstof føre til, at situationen tilspidses.

(!) EUT C 195 af 18.8.2006, s. 96.

1.11 EØSU kritiserer, at den konkrete handlingsplan kun er til rådighed som »teknisk bilag« og dermed kun findes som særskilt SEK-dokument på engelsk. EØSU opfordrer Kommissionen til at oversætte handlingsplanen til alle officielle sprog og sørge for, at dokumentet distribueres bredt både via internet og i papirform.

1.12 Realiseringen af handlingsplanens målsætninger skal overvåges af den eksisterende ekspertgruppe for »biodiversitet«. EØSU mener, det er tvingende nødvendigt, at civilsamfundet i langt højere grad involveres på området.

2. Hovedpunkter i og baggrund for Kommissionens dokument

2.1 Efter at EU allerede i 1998 i sin biodiversitetsstrategi gjorde opmærksom på det »uhyrige omfang« af biodiversitetstab, blev EU's stats- og regeringschefer i 2001 enige om som mål at standse det »dramatiske« tab af biologisk mangfoldighed i EU inden 2010 ⁽²⁾. På topmødet fik den europæiske offentlighed derudover løfte om genoprettelse af habitater og økosystemer.

2.2 I meddelelsen, der indeholder en »handlingsplan til bevarelse af biodiversitet«, beskriver Kommissionen endnu en gang udførligt og på anskuelig vis den nuværende situation med hensyn til bevarelse af biodiversitet eller rettere sagt det fortsatte tab heraf. Alle studier fra det europæiske miljøagentur og de såkaldte »røde lister« over truede dyre- og plantearter på nationalt plan viser, at dette tab fortsat giver anledning til stor bekymring. Kommissionen konstaterer i sin meddelelse, at man stadig er langt fra målet om »stop for tab af biodiversitet inden 2010«, og at den negative udvikling kun kan vendes ved hjælp af »betydelige ændringer af vores politikker og handlemåder«.

2.3 Kommissionen fastslår derudover, at »gennemførelsens tempo og omfang fortsat er utilstrækkelige«, den kræver »en fremskyndet gennemførelse, både på fællesskabsniveau og i medlemsstaterne«, idet der ellers er »en reel risiko for«, »at det globale 2010-mål ikke kan nås«.

2.4 En manglende målopfyldelse er efter Kommissionens opfattelse dobbelt problematisk, idet opretholdelse af biodiversitet ikke blot er en etisk-moralsk forpligtelse i forhold til skaberværket, men alene ud fra en økonomisk betragtning er fornuftig og nødvendig. I meddelelsen beskrives præcist, at biodiversiteten er grundlaget for økosystemfunktioner herunder »produktion af fødevarer, brændstof, fibre og medicin, regulering af vand, luft og vejrforhold, bevarelse af jordens frugtbarhed og kredsløbet af næringsstoffer«. Globalt set er »næsten to tredjedele af verdens økosystemfunktioner i nedgang«. Det økonomiske tab — der retfæ-

digvis må siges at være svært at fastslå — dette medfører, skønnes i Kommissionens meddelelse at ligge på »flere hundrede milliarder euro«.

2.5 Derudover ser Kommissionens meddelelse nærmere på den hidtidige indsats og resultaterne af denne. Her ses ikke blot på EU selv, men den globale situation beskrives, og der redegøres for EU's globale ansvar.

2.6 Meddelelsens vigtigste punkt er spørgsmålet om, hvad der skal ske i fremtiden. Her fremlægges (dog kun som et SEK-dokument i bilag) en **EU-handlingsplan**, der behandler **fire vigtige politiske indsatsområder**, herunder **defineres 10 prioriterede mål** og der udpeges yderligere **fire »vigtige støt-teforanstaltninger«**.

2.6.1 Det første politikområde omfatter »**Biodiversitet i EU**«. Herunder hører 5 af de i alt 10 prioriterede mål, nemlig

- at beskytte EU's vigtigste levesteder og arter,
- at bevare og retablere biodiversitet og økosystemfunktioner i EU generelt,
- at bevare og retablere biodiversitet og økosystemfunktioner i EU's havmiljø generelt,
- at styrke regional og territorial udviklings forlignelighed med biodiversitet i EU,
- at mindske invasive fremmede arters og genotypers virkning på biodiversiteten i EU væsentligt.

2.6.2 Politikområde 2 behandler emnet »**EU og den globale biodiversitet**«, idet tabet af biodiversitet ikke begrænser sig til EU's territorium. EU og medlemsstaterne har på den ene side påtaget sig folkeretlige forpligtelser til global beskyttelse af biodiversiteten og på den anden side har de gennem deres handelsrelationer et medansvar for den globale udvikling. På dette område formuleres tre prioriterede mål, nemlig

- at gøre den internationale styring af biodiversitet og økosystemfunktioner væsentligt mere effektiv,
- at yde væsentlig mere støtte til biodiversitet og økosystemfunktioner inden for rammerne af EU's eksterne bistand,
- at mindske den internationale handels virkning på den globale biodiversitet og økosystemfunktioner væsentligt.

2.6.3 Politikområde 3 omfatter emnet »**Biodiversitet og klimaforandringer**« og indeholder følgende målsætning

- at støtte biodiversitetens tilpasning til klimaforandringer.

⁽²⁾ Se Formandskabets konklusioner, Det Europæiske Råd, Göteborg 15./16. juni 2001.

2.6.4 På politikområde 4 beskæftiger meddelelsen og handlingsplanen sig med »Videnbasen« og det 10. og dermed sidste prioriterede mål bliver

- at styrke videnbasen for bevarelse og bæredygtig brug af biodiversitet væsentligt, både i EU og globalt.

2.6.5 De **fire vigtige støtteforanstaltninger** er

- sikring af tilstrækkelige finansielle midler,
- styrkelse af EU's beslutningsproces,
- etablering af partnerskaber,
- undervisning, folkeoplysning og deltagelse.

3. Generelle bemærkninger til indholdet i Kommissionens meddelelse

3.1 EØSU bifalder meddelelsen og udarbejdelsen af en handlingsplan, der blev fremlagt den 22. maj 2006 og dermed fulgte 4 dage efter vedtagelsen af EØSU's sonderende udtalelse om emnet »EU's kampagne for bevarelse af biodiversiteten — civilsamfundets stilling og bidrag«. EØSU kan konstatere, at analysen af den nuværende situation såvel som årsagerne hertil er næsten enslydende i de to dokumenter.

3.2 EØSU konstaterer, at årsagerne til faldet i antallet af arter og tabet af biotoper, som f.eks. intensiveret landanvendelse og opgivelsen af hidtil ekstensivt anvendte levesteder samt arealbefæstelse og ukontrolleret bebyggelse, har været kendt i årevis og er videnskabeligt dokumenteret flere gange. Udviklingen er en konsekvens af de beslutninger og foranstaltninger, som økonomiske aktører og politikere har truffet inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Den fare for tab af biodiversitet, der udgår fra illegale foranstaltninger er relativt beskeden. Det er derfor lovlige, saglige og retningsgivende politiske beslutninger, der medfører et tab af biodiversitet, og sådanne beslutninger støttes eller opmuntres ofte gennem EU's, medlemsstaternes og kommunernes støtteinstrumenter og beslutninger.

3.3 Overensstemmelsen mellem EØSU's holdning og Kommissionens meddelelse hvad angår situation og analyse gælder også begrundelserne for, hvorfor det er nødvendigt at bevare biodiversiteten. Kommissionen nævner i sin meddelelse såvel etisk-moralske, som økonomiske grunde. EØSU taler i sin sonderende udtalelse om henholdsvis »den iboende værdi« og »nyttéværdien« ved landskaber og biodiversitet.

Biodiversitet mellem politiske krav og virkeligheden

3.4 Den her behandlede meddelelse fra Kommissionen er det sidste skud på stammen i en lang række af politiske dokumenter, der annoncerer et stop for tabet af biodiversitet. Gentagne gange er der aflagt tilsvarende politiske løfter, senest på EU-miljøministrenes møde i december 2006, hvor Kommissionens meddelelse blev hilst velkommen.

3.5 EØSU må dog desværre konstatere, at der alt for ofte er store forskelle mellem virkelighed og hensigtserklæringer, og offentligheden er nået til samme erkendelse. For eksempel fastsatte fiskeriministrene i slutningen af december 2006 fangstkvoter for torsk, der efter alle (!) havbiologers mening er alt for høje, og som højst sandsynligt vil føre til et sammenbrud i bestandene. Alligevel talte man om et »godt resultat«. Dette tyder enten på en meget forskellig opfattelse af problematikken og årsagssammenhængen eller også forholder det sig sådan, at der udelukkende verbalt bakkes op om biodiversitet som mål, mens der i virkeligheden bevidst føres en politik, hvis følger virkninger er et tab af samme.

3.6 Udvalget har i mellemtiden gjort opmærksom på denne problematik i en lang række af udtalelser om emnet og advaret imod et tab af politisk troværdighed.

3.7 Øjensynligt er der meningsforskelle mellem Kommissionen og EØSU, når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt problemstillingen vedrørende tab af biodiversitet er registreret og vurderet af den brede offentlighed, de politisk ansvarlige og de vigtigste økonomiske aktører og — ikke mindst — spørgsmålet om, hvorvidt der iværksættes politiske tiltag til at modvirke tabet. I den forbindelse sætter EØSU ikke spørgsmålstegn ved, at der er opmærksomhed omkring tabet af biodiversitet. Og EØSU insinuerer ikke, at nogen, hverken borgere eller politikere, bevidst træffer beslutninger, der har til hensigt at reducere biodiversiteten. Men det er åbenbart vanskeligt at vurdere de langsigtede følger af egne afgørelser og i givet fald drage konsekvensen af en sådan vurdering. Et eksempel, som yderligere illustrerer denne situation, er de grundforbedringstiltag, der er blevet gennemført i nogle af de nye medlemsstater, bl.a. i Polen, i tidsrummet 2004-2006, og som er planlagt for perioden 2007-2013 inden for rammerne af programmerne til udvikling af landdistrikterne. Den EU-finansierede »forvaltning af landbrugets vandressourcer« handler i alt væsentligt om teknisk ændring af vandløb. Dette har en række negative følger, herunder navnlig tab af biodiversitet. Disse tiltag gennemføres og planlægges desværre også for potentielle områder under Natura 2000.

3.8 Kommissionen taler om, at spørgsmålet om bevarelse af biodiversitet bl.a. også spiller en »vigtig rolle« i Lissabon-strategien, og også Regionsudvalget fastholder i sin udtalelse om meddelelsen, at man »glæder sig over Rådets konklusioner af 23. og 24. marts 2006, hvori der opfordres til at integrere målene for 2010 i hele den politik, som er fastlagt i Lissabon-agendaen«. EØSU tvivler imidlertid stærkt på, at dette reelt er tilfældet. Udvalget kan tværtimod konstatere, at biodiversitet kun spiller en marginal rolle i den »økonomiske« politik. Som en gennemlæsning viser, optræder begreber som »biodiversitet« og »naturbeskyttelse« kun marginalt, om overhovedet, i dokumenterne om Lissabon-strategien. Det er ikke anderledes for de nationale reformprogrammers vedkommende.

3.9 Kommissionen har helt ret, når den i sin meddelelse taler om *»manglende styring og konventionelle økonomiers manglende erkendelse af de økonomiske værdier, som naturkapital og økosystemfunktioner repræsenterer«*. Hvis denne værdi reelt var anerkendt og de »eksterne omkostninger« som konsekvens heraf blev regnet med, ville problemet ikke opstå i sin nuværende form.

3.10 EØSU gjorde allerede i ovennævnte sonderende udtalelse opmærksom på, at der var en tendens til, at konflikten mellem de forskellige strategier til fremme af henholdsvis økonomisk vækst og biodiversitet skærpedes. Økonomisk vækst ses i dag ofte for udifferentieret som vækst i mængde, og en sådan vækst kan opretholdelse af biodiversitet besvære eller forhindre. I langt de fleste tilfælde ses naturbeskyttelse og biodiversitet derfor ikke som en chance for økonomisk udvikling, men oftest som en hindring for en sådan, når der skal træffes planbeslutninger. Kun på den måde kan man forklare det »pres«, der stadig, i visse tilfælde endda i skærpet form, lægges på EU's habitat- og fugledirektiv og det tilknyttede Natura 2000-net. Selvom miljøkommissær Dimas for tiden er modstander af en ændring af de nævnte direktiver⁽³⁾, er det alligevel tydeligt, at naturbeskyttelse ofte ses som en konkurrent, når det gælder landanvendelse, og en bremse for udviklingen og kun sjældent som basis for den økonomiske udvikling. Og de finansielle midler eller forpligtelser, der bl.a. er et resultat af gennemførelsen af Natura-2000-nettet, ses som en belastning og ikke som en investering i fremtiden, hvis kravene i det hele taget efterleves.

3.11 Ud over denne »økonomiske« opfattelse af naturbeskyttelse og biodiversitet, der er helt i modstrid med den økonomiske begrundelse for opretholdelse af biodiversitet, som Kommissionen nævner, er der et yderligere problem, der er forårsaget af naturforvalterne selv og som har ført til en skærpelse af konflikten med jordejerne og/eller brugerne af jorden. EØSU har flere gange understreget, at måden, hvorpå eksempelvis Natura-2000-nettet blev planlagt og nu gennemføres, er et godt eksempel på, hvordan naturbeskyttelse ikke kan fungere. Her kritiserer ministre på nationalt og/eller regionalt niveau pludselig det retsgrundlag, som de for år tilbage selv har skabt. Derudover stilles de lovede midler til landmændenes kompensationsudbetalinger ikke til rådighed, og i stedet for at inddrage de berørte jordejere og/eller brugere af jorden træffes beslutningerne henover hovedet på disse. En sådan naturbeskyttelse mister sin troværdighed og skaber mistillid.

3.12 Samtidig er der mange eksempler på, at et fornuftigt samarbejde kan give betydelige resultater, hvis politik og forvaltning indfrier afgivne løfter, og der indgås reelle partnerskaber.

EU's finansielle beslutninger som et negativt eksempel

3.13 Netop de finansielle beslutninger fra EU-topmødet i december 2005 vedrørende det finansielle overslag for perioden

⁽³⁾ Dette støttes af EØSU.

2007-2013 viser med besparelserne i den for sikringen af biodiversiteten så vigtige 2. søjle af den fælles landbrugspolitik, at biodiversiteten på trods af alle højtidelige erklæringer og målsætninger ofres i den politiske beslutningsproces. Når Kommissionen et halvt år efter EU-topmødets ovennævnte finansielle afgørelser i sin handlingsplan medtager *»sikring af tilstrækkelige finansielle midler«* i Natura 2000 som en af de fire vigtige støtteforanstaltninger, er dette indholdsmæssigt og formelt set ganske vist et rigtigt krav at stille, men desværre er det et krav, der ikke har det mindste med de politiske realiteter at gøre. Tværtimod demonstrerer dette eksempel, hvor langt der er mellem tanke og handling.

3.14 EØSU har flere gange gjort opmærksom på, at den 2. søjle i den fælles landbrugspolitik er alvorligt underfinansieret, efter at der er lagt yderligere opgaver, som f.eks. finansiering af Natura-2000-nettet og gennemførelse af vandrammedirektivet, ind under denne søjle. Hvad skal borgerne mene om en politik, der er så selvmodsiggende, og som skaber lokale konflikter.

3.15 Regionsudvalget har helt ret, når det i sin udtalelse går ind for *»at man ved revisionen i 2008 af de finansielle overslag 2007-2013 lader en betragtelig del af midlerne gå til bæredygtigt landbrug og landskabsbevarelse«*.

3.16 Det samme gælder for det i princippet rigtige krav fra Kommissionens side om *»sikring af, at fællesskabsmidler til regional udvikling gavner og ikke skader biodiversiteten, og etablering af partnerskaber mellem planlægnings-, entreprenør- og biodiversitetsinteresser«*. EØSU støtter udtrykkeligt dette gentagne krav. Men også her er forskellen mellem den (rigtige) erklærede hensigt og den daglige politiske praksis tydelig, for grundlæggende har intet ændret sig. Der udføres stadig (medfinansieret af EU) infrastrukturprojekter i naturbeskyttelsesmæssigt yderst værdifulde områder. Og på trods af de nødvendige kompensations- eller erstatningsforanstaltninger inden for naturbeskyttelse bliver slutresultatet — se EU's situationsbeskrivelse — et tab af biodiversitet.

3.17 EØSU mener i øvrigt at de krav, der stilles i forbindelse med strukturfondene skal gælde for al EU-støtte, hvis man vil leve op til sin egen målsætning om at føre en sammenhængende politik.

3.18 EØSU kan derfor se nye indfaldsvinkler på alle de områder, hvor EU har et ansvar som følge af sine kompetencer. Landbrugspolitikken er en mulig begyndelse. Den eksisterende lovgivning har vist sig ikke at være tilstrækkelig til at sikre biodiversiteten over alt. Hvis landbrugsstøtte »kun« knyttes til overholdelse af eksisterende regler, bliver det hurtigt klart, at dette ikke fremmer biodiversiteten.

3.19 Imidlertid er det således, at den direkte støtte til landmændene, der udgør den største del af landbrugsbudgettet ikke principielt er udformet med henblik på at fremme biodiversiteten, men tværtimod har som mål at forberede landmændene på verdensmarkedets udfordringer. EØSU har dog flere gange understreget, at den »europæiske landbrugsmodel«, som bl.a. også indeholder opretholdelse af biodiversitet, ikke kan eksistere på verdensmarkedsbetingelser. Det er ikke muligt at strømline landmændene til konkurrencen på verdensmarkedet og på samme tid forvente, at de fremmer biodiversiteten.

3.20 Derfor har udvalget krævet at »Så længe verdensmarkedsbetingelserne snarere er en hindring for et omfattende naturvenligt landbrug, må der politisk gøres en særlig indsats for at imødegå den negative tendens«, f.eks. »bør støttesatserne for landbrugsmiljøforanstaltninger forhøjes så meget, at alle EU-landmænd overtales til at anvende miljøvenlige produktionsmetoder«⁽⁴⁾. Heller ikke her er ideerne efterfulgt af handling.

3.21 Det er klart, at den politiske situation hvad angår beskyttelse af biodiversitet adskiller sig grundlæggende fra andre politiske områder, herunder finans- og stabilitetspolitik. Kommissionen forsøger på disse områder — trods til tider meget massiv modstand — at fastholde en klar politisk linie, og på disse områder eksisterer der, se Maastricht-kriterierne, også instrumenter til sikring af, at den valgte kurs overholdes. På området opretholdelse af biodiversitet er man indtil nu stort set ikke kommet videre end til hensigtserklæringer.

3.22 Nøjagtigt derfor har EØSU i sin sonderende udtalelse koncentreret sig om at undersøge, hvordan der har kunnet opstå en samfundsmæssig situation, hvor alle udtaler sig til fordel for biodiversitet, mens realiteten er et dramatisk tab af denne. Udvalget kom til det resultat, at samfundet (og mange politikere) ikke kender tilstrækkeligt til den iboende værdi og nytteværdien ved biodiversitet. Hvis begge begrundelser for bevarelse af biodiversitet ikke fuldt ud accepteres og forstås, får en tilsvarende politik ingen gennemslagskraft. Derfor opfordrede EØSU også til, at der fra politisk side lægges vægt på at formidle nødvendigheden af at bevare biodiversiteten. EU's handlingsplan tager ganske vist fat på denne problematik med det 4. politikområde og de »vigtige støtteforanstaltninger«, men ikke i tilstrækkelig grad.

3.23 EØSU vil her unnlade at gentage de relevante udsagn fra udtalelsen af 18. maj 2006. Udvalget vil blot bede Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet om endnu en gang at overveje EØSU's bemærkninger. Den dramatiske udvikling i biodiversiteten er velkendt og sker i høj grad som følge af lovlige foranstaltninger. EU har ganske vist vedtaget enkelte foranstaltninger, men de virker ikke, fordi de kun gennemføres halvhjertet — om overhovedet. Og mange afgørelser træffes fortsat, uanset at de er kontraproduktive.

⁽⁴⁾ »Fremtiden for den fælles landbrugspolitik«, EØSU's udtalelse af 21.3.2002, EFT C 125 af 27.5.2002, s. 87-99.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Når der i en handlingsplan fastlægges over 160 forskellige forslag til forbedringer, så viser dette umiddelbart, at der indtil nu er mangler på mange politiske områder og niveauer. Man må dog stille spørgsmål ved, om alle foranstaltninger er lige vigtige, og om alle tiltag skal gennemføres samtidigt. Dette betyder ikke, at EØSU tvivler på fornuften i bare en af de nævnte foranstaltninger. EØSU har blot sine tvivl med hensyn til, om alle foranstaltninger reelt kan følges til dørs.

4.2 Det vigtigste er efter EØSU's mening at tage fat på det 4. politiske indsatsområde med det samme og i dybden: videnbasen om biodiversitetens virkelige betydning og de enkelte afgørelses reelle langsigtede konsekvenser for biodiversiteten må hurtigst muligt forbedres. Kun hvis den nødvendige viden reelt er til stede og accepteres af såvel politikkerne som samfundet kan den interesse opstå, der er politisk nødvendig for at realisere de »gennemgribende og grundlæggende forandringer på politisk plan og i praksis«, der ifølge Kommissionen er nødvendige. Om det for tiden er mangel på viden og ideer eller snarere mangel på politisk gennemslagskraft/vilje, der er problemet, er et spørgsmål, det bliver svært at besvare.

4.3 EU vil helt klart blive målt på, hvorvidt man kan realisere handlingsplanens hensigtserklæring om bl.a. at udforme sin sektor- og støttepolitik anderledes. De finansielle afgørelser i december får mange af de berørte parter til at tvivle på, om dette kursskifte gribes seriøst an. Denne tvivl forstærkes af, at der tidligere knap nok har kunnet opnås fremskridt på de områder, hvor ikke en gang økonomiske interesser har modvirket en mere effektiv beskyttelse af biodiversiteten.

4.4 Som eksempel kan der fremhæves et problematisk område, der overhovedet ikke nævnes i Kommissionens dokument på trods af, at det har særlig betydning for mange truede dyrearter, nemlig jagt. I de 27 EU-lande, Schweiz og Norge skydes eller fanges årligt ca. 102 millioner fugle, herunder 37 millioner sangfugle. Disse tal er baseret på jagtstatistikker. Følgende står klart: den omfattende jagt på trækfugle er en betydelig dødelighedsfaktor.

4.5 Fuglearter som vibe, dobbeltbekkasin, atlingand, sanglærke, vagtel, turteldue og enkeltbekkasin er alle arter, hvis bestand går tilbage i hele Europa eller i dele af Europa, og som derfor burde og kunne forskånes for jagt. Det må tages med i betragtning, at jagt på trækfugle i de fleste europæiske lande er en fritidsbeskæftigelse for en beskedent del af befolkningen. Der er ingen erhvervsinteresser på spil, jagten er rent lystbetonet. Og alligevel — eller netop derfor? — er der ikke sket noget fremskridt på området. Det viser sig gang på gang, hvor svært det er at ændre selv sådanne vaner, og det er endnu vanskeligere at realisere »gennemgribende og grundlæggende forandringer«.

4.6 Den græske ø Tilos er et bemærkelsesværdigt positivt eksempel på, hvad et jagtforbud kan bevirke. Siden 1993 jages der ikke længere på øen, hvilket har ført til en enorm stigning i antallet af arter og disses bestande. EU har støttet denne udvikling med bl.a. et LIFE-projekt.

4.7 EØSU vil til slut gerne understrege, at det er enigt i Kommissionens bemærkninger om det **globale ansvar**. Udvalget konstaterer dog, at EU heller ikke på dette område har opnået de store resultater indtil nu. Kommissionen skriver i sin meddelelse, at det for tiden er »mindre end én procent af Fællesskabets og medlemsstaternes samlede årlige budgetter for udviklingsstøtte« dvs. mindre end 0,004 % af al støtte, der går til internationale projekter til bevarelse af biodiversitet.

4.8 På den anden side har EU et stort medansvar for tabet af biodiversitet i andre dele af verden. I meddelelsen nævnes ødelæggelsen af de tropiske regnskove som et eksempel. EØSU gør opmærksom på, at denne skovrydning ikke kun er kontra-produktiv med hensyn til beskyttelse af biodiversitet, men også har betydning for klimabeskyttelsen: 20 % af den globale CO₂-belastning skyldes ødelæggelsen af skov!

4.9 EØSU henleder opmærksomheden på den åbenlyse risiko, den hurtige reducere af de genetiske ressourcer til fremstilling af fødevarer udgør for plante- og kvægavl.

4.10 EØSU er bekymret for, at gennemførelsen af f.eks. EU's biobrændstofstrategi vil medføre, at der sker yderligere omfattende rydninger af tropisk skov, hvis billigere importvarer erstatter natur- og miljømæssigt bæredygtigt producerede EU-produkter. Malaysia producerer for tiden omkring 5 mio. tons palmeolie, og de dertil anlagte plantager var i perioden 1985 til 2000 ansvarlige for ca. 90 % af alle rydninger af den tropiske regnskov i landet. Nu skal yderligere 6 mio. ha. regnskov ryddes,

i Indonesien er det sågar 16,5 mio. ha., med det formål at anlægge palmeolieplantager. Palmeolien eksporteres. Et kraftvarmeværk i den tyske kommune Schwäbisch-Hall, der gerne fremhæves som et energipolitisk forbillede, drives med palmeolie som vigtigste brændstof (over 90 %)!

4.11 Ud over disse indholdsmæssigt og strategisk forskellige vurderinger har EØSU to vigtige formelle bemærkninger:

4.11.1 Det er til stor irritation for de berørte parter og andre interesserede, når man skal lede i og efter forskellige EU-dokumenter for at få et fuldstændigt overblik over det samme politiskområde. På grund af forvaltningstekniske bestemmelser om, at Kommissionens dokumenter skal være kortfattede er den egentlige handlingsplan, der anføres som bilag 1 i indholdsfortegnelsen i Kommissionens meddelelse, ikke vedlagt denne. Handlingsplanen findes kun som særskilt SEK-dokument, og på det relevante dokument står ordet »handlingsplan« ikke en gang på forsiden. Der tales blot om et »technical annex«. Handlingsplanen findes derudover kun på engelsk (altså ikke på andre officielle sprog) og var i sit tryk ikke særligt læselig. Dette er alt sammen ærgerligt. EØSU opfordrer Kommissionen til at oversætte handlingsplanen til alle officielle sprog og sørge for, at dokumentet distribueres bredt via såvel internet som i papirform.

4.11.2 Kommissionen foreslår, at realiseringen af handlingsplanens målsætninger skal overvåges af den eksisterende ekspertgruppe for »biodiversitet«. EØSU derimod foreslår, at civilsamfundet inddrages i langt højere grad netop med udgangspunkt i det problem, der udførligt er beskrevet ovenfor og i den sonderende udtalelse, nemlig, at bevidstheden om og dermed interessen for dette område er helt utilstrækkelig.

Bruxelles, den 15. februar 2007.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg